

**U S T A W A**

z dnia 2025 r.

**o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego**

**Art. 1.** W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1383) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:  
„6) zasady nieodpłatnego przekazywania mienia przedsiębiorstw górniczych;”;
- 2) w art. 2:
  - a) w pkt 1 lit. b otrzymuje brzmienie:  
„b) spółkę, w której Skarb Państwa lub spółki węglowe posiadają akcje albo udziały, prowadzącą wydobycie węgla kamiennego na podstawie koncesji albo która prowadzi likwidację zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, działania polikwidacyjne na terenach górniczych lub zabezpiecza kopalnię przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym po zakończeniu likwidacji kopalni,”;
  - b) uchyla się pkt 4;
- 3) uchyla się art. 3, art. 4 i art. 4a;
- 4) w art. 5a w ust. 2 wyrazy „2025 r.” zastępuje się wyrazami „2026 r.”;
- 5) w art. 5b w ust. 2 wyrazy „2025 r.” zastępuje się wyrazami „2026 r.”;
- 6) w art. 6 w ust. 4 po wyrazach „zakładu górniczego” dodaje się wyrazy „lub likwidowanej oznaczonej części zakładu górniczego”;
- 7) w art. 8:
  - a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:  
„1a. Przedsiębiorstwo górnicze objęte systemem wsparcia, wykonujące zadania w zakresie likwidacji kopalni, zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym, w trakcie i po zakończeniu likwidacji kopalni, zagospodarowywania majątku likwidowanej kopalni, zbędnego majątku przedsiębiorstwa górniczego, tworzenia nowych miejsc pracy, w szczególności dla pracowników likwidowanej kopalni, wykonuje te czynności ze środków funduszu likwidacji zakładu górniczego i innych środków własnych, a po ich

wyczerpaniu, jeżeli likwidację kopalni rozpoczęto w okresie do dnia 31 grudnia 2049 r., z dotacji budżetowej oraz innych źródeł finansowania.

1b. Do innych źródeł finansowania, o których mowa w ust. 1 i 1a, zalicza się w szczególności podwyższenie kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego skarbowymi papierami wartościowymi przez Skarb Państwa.”,

b) uchyla się ust. 4;

8) w art. 8f ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przedsiębiorstwo górnicze w trakcie likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części może, w celu ochrony środowiska lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu likwidowanego zakładu górniczego, wydobywać metan bez uzyskania koncesji, o której mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, w przestrzeni objętej planem ruchu likwidowanego zakładu górniczego lub likwidowanej oznaczonej części zakładu górniczego.”;

9) uchyla się art. 11;

10) po art. 11a dodaje się art. 11aa w brzmieniu:

„Art. 11aa. 1. Pracownikom przedsiębiorstw górniczych objętych systemem wsparcia, zatrudnionym w zakładzie górniczym, nieposiadającym uprawnień emerytalnych, przysługuje:

- 1) urlop górniczy albo
- 2) urlop dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, albo
- 3) jednorazowa odprawa pieniężna.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, są przyznawane pracownikowi na jego wniosek za zgodą pracodawcy, jeżeli przed dniem złożenia wniosku nie korzystał z takich uprawnień.

3. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, mogą zostać przyznane pracownikowi tylko raz.

4. Osoba korzystająca z urlopu górniczego, urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla albo jednorazowej odprawy pieniężnej, o których mowa w ust. 1, traci to uprawnienie, jeżeli po jego przyznaniu:

- 1) podjęła zatrudnienie na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej na powierzchni w przedsiębiorstwie górniczym albo pod ziemią;
- 2) nabyła uprawnienia emerytalne.

5. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, nie ograniczają uprawnień określonych ustawą z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.”;

11) po art. 11b dodaje się art. 11ba w brzmieniu:

„Art. 11ba. 1. Urlop górniczy, o którym mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1, przysługuje pracownikowi zatrudnionemu pod ziemią, któremu ze względu na wiek i łączny staż pracy, w tym staż pracy w okresie pełnienia z wyboru funkcji w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia, lub staż pracy pod ziemią wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy brakuje nie więcej niż pięć lat do nabycia prawa do emerytury – w wymiarze do pięciu lat.

2. Urlop dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o którym mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 2, przysługuje pracownikowi zatrudnionemu w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla, któremu ze względu na wiek, łączny staż pracy lub staż pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy brakuje nie więcej niż trzy lata do nabycia prawa do emerytury – w wymiarze do trzech lat.

3. Urlop górniczy, o którym mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1, przysługuje pracownikowi w wymiarze do pięciu lat pod warunkiem, że skorzystanie z niego pozwoli mu nabyć prawo do emerytury z dniem jego zakończenia, do dnia 31 grudnia 2049 r.

4. Urlop dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o którym mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 2, przysługuje pracownikowi w wymiarze do trzech lat pod warunkiem, że skorzystanie z niego pozwoli mu nabyć prawo do emerytury z dniem jego zakończenia, do dnia 31 grudnia 2049 r.

5. Urlop górniczy oraz urlop dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o których mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1 i 2, mogą być udzielone przez pracodawcę po ustaleniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okresów uprawniających pracownika do emerytury i okresu tych urlopów niezbędnego do nabycia uprawnień emerytalnych.

6. Urlop górniczy, o którym mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1, traktuje się na równi z okresem pracy górniczej uprawniającym do nabycia uprawnień emerytalnych. Okres urlopu górniczego uwzględnia się również przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej, o której mowa w art. 50e ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

7. Okres pełnienia z wyboru funkcji związkowej w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia

traktuje się na równi z okresem pracy równorzędnej, o której mowa w art. 50c ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pod warunkiem że pracownik zatrudniony pod ziemią przez przedsiębiorstwo górnicze objęte systemem wsparcia przez co najmniej 10 lat wykonywał pracę górniczą, o której mowa w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okres pełnienia z wyboru funkcji związkowej w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia uwzględnia się przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej, o której mowa w art. 50a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

8. Okres urlopu dla pracowników zakładu mechanicznej przeróbki węgla, o którym mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 2, traktuje się na równi z okresami pracy w szczególnych warunkach, uprawniającymi do emerytury pomostowej, o której mowa w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

9. Skorzystanie z urlopu górniczego oraz urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o których mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1 i 2, jest dobrowolne.

10. Urlop górniczy oraz urlop dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o których mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1 i 2, mogą być przyznane pod warunkiem rozwiązania z pracownikiem z jego inicjatywy umowy o pracę za porozumieniem stron z dniem zakończenia urlopu. Uzgodnienie trybu rozwiązania umowy o pracę następuje przed przyznaniem urlopu.”;

12) po art. 11c dodaje się art. 11ca w brzmieniu:

„Art. 11ca. 1. W okresie korzystania z urlopu górniczego albo urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o których mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1 i 2, pracownik jest zwolniony z obowiązku świadczenia pracy i otrzymuje świadczenie socjalne w wysokości 80 % miesięcznego wynagrodzenia obliczanego jak wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy.

2. Do podstawy obliczania wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy, o którym mowa w ust. 1, wlicza się:

- 1) nagrodę z okazji „Dnia Górnika” w wysokości 1/12 ostatniej wypłaconej pracownikowi nagrody;
- 2) dodatkową nagrodę roczną w wysokości 1/12 ostatniej wypłaconej pracownikowi nagrody;
- 3) nagrodę jubileuszową w wysokości 1/60 nagrody, a w przypadku ratowników górniczych 1/36 ostatniej wypłaconej pracownikowi nagrody.

3. Pracownik korzystający z urlopu górniczego albo urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o których mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1 i 2, niezależnie od świadczenia, o którym mowa w ust. 1, ma prawo do korzystania z uznaniowych świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

4. Osobie korzystającej z urlopu górniczego albo urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o których mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1 i 2, i otrzymującej świadczenie socjalne, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje prawo do nagrody jubileuszowej, nagrody z okazji „Dnia Górnika” oraz dodatkowej nagrody rocznej, określonych w przepisach prawa pracy, obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym objętym systemem wsparcia, w którym osoba ta jest zatrudniona.

5. W okresie korzystania z urlopu górniczego albo urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o których mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1 i 2, pracownikowi nie przysługuje urlop wypoczynkowy.

6. Urlopy górnicze oraz urlopy dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, o których mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 1 i 2, są finansowane przez przedsiębiorstwo górnicze objęte systemem wsparcia z dotacji budżetowej oraz innych źródeł finansowania, o których mowa w art. 8 ust. 1b.

7. Minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz sposób wykorzystania dotacji budżetowej oraz innych źródeł finansowania, o których mowa w art. 8 ust. 1b, przeznaczonych na finansowanie świadczenia, o którym mowa w ust. 1,
- 2) tryb rozliczania dotacji budżetowej i innych źródeł finansowania, o których mowa w art. 8 ust. 1b,
- 3) warunki powodujące czasowe wstrzymanie wypłaty przyznanej dotacji budżetowej i innych źródeł finansowania, o których mowa w art. 8 ust. 1b

– biorąc pod uwagę rodzaj oraz zapewnienie sprawności wypłacania świadczenia, o którym mowa w ust. 1, na finansowanie którego będzie przyznana dotacja lub inne źródła finansowania, o których mowa w art. 8 ust. 1b.”;

13) po art. 11d dodaje się art. 11da w brzmieniu:

„Art. 11da. 1. Odprawa pieniężna, o której mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 3, przysługuje pracownikom zatrudnionym:

- 1) na powierzchni kopalni, w tym w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla, i posiadającym co najmniej roczny staż pracy w przedsiębiorstwie górniczym lub

2) pod ziemią i posiadającym co najmniej roczny staż pracy pod ziemią w przedsiębiorstwie górniczym.

2. Pracownikom, o których mowa w ust. 1, przysługuje odprawa pieniężna, o której mowa w art. 11aa ust. 1 pkt 3, w wysokości 120 000 zł.

3. Kwota odprawy pieniężnej, o której mowa w ust. 2, nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne.

4. Odprawa pieniężna może być przyznana nie później niż 12 miesięcy przed dniem uzyskania przez pracownika uprawnień emerytalnych.”;

14) po art. 11e dodaje się art. 11ea w brzmieniu:

„Art. 11ea. Restrukturyzacja zatrudnienia w przedsiębiorstwie górniczym objętym systemem wsparcia jest finansowana przez to przedsiębiorstwo z dotacji budżetowej oraz innych źródeł finansowania.”;

15) w art. 11g w ust. 1 po wyrazach „w art. 11a ust. 1” dodaje się wyrazy „i art. 11aa ust. 1”;

16) w art. 14 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Pracownikom i byłym pracownikom kopalni postawionej w stan likwidacji do dnia 31 grudnia 2049 r., wchodzącej w skład przedsiębiorstwa górniczego objętego systemem wsparcia, jest wypłacana przez to przedsiębiorstwo z dotacji budżetowej oraz innych źródeł finansowania, o których mowa w art. 8 ust. 1b, renta wyrównawcza przyznana na podstawie prawomocnego wyroku sądu, ugody zawartej przed sądem albo ugody zawartej między pracodawcą a pracownikiem lub byłym pracownikiem.”;

17) uchyla się art. 17 i art. 21;

18) tytuł rozdziału 7 otrzymuje brzmienie:

„Nieodpłatne przekazywanie mienia przedsiębiorstw górniczych”;

19) uchyla się art. 22;

20) w art. 23:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przedsiębiorstwo górnicze może dokonać darowizny lub zbyć w innej formie, w tym również poniżej wartości rynkowej, mienie na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, innej samorządowej osoby prawnej, państwowej osoby prawnej, spółki zarządzającej specjalną strefą ekonomiczną albo spółdzielni mieszkaniowej na cele publiczne w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, 1222, 1717 i 1881), a także w celu pobudzania aktywności gospodarczej.”;

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. W przypadku niewykorzystania nieruchomości na cel, na który została darowana, lub wykorzystywania nieruchomości na inny cel niż cel, na który została darowana, darowizna podlega odwołaniu, chyba że minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi wyrazi zgodę na zmianę warunków umowy darowizny, w tym na zmianę celu, na który nieruchomość została darowana.”;

21) w art. 26 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W każdym roku budżetowym Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi, w projekcie ustawy budżetowej określi wysokość dotacji oraz nominalną wartość skarbowych papierów wartościowych na podwyższenie kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego, o którym mowa w art. 8 ust. 1, oraz przedsiębiorstw górniczych objętych systemem wsparcia na finansowanie:

- 1) zadań dotyczących likwidacji kopalń oraz działań wykonywanych po zakończeniu całkowitej likwidacji kopalń realizowanych w przedsiębiorstwie górniczym, o którym mowa w art. 8 ust. 1, oraz w przedsiębiorstwach górniczych objętych systemem wsparcia;
- 2) zadań dotyczących zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym, w trakcie i po zakończeniu likwidacji kopalń realizowanych w przedsiębiorstwie górniczym, o którym mowa w art. 8 ust. 1;
- 3) naprawiania szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego w trakcie i po zakończeniu likwidacji zakładu górniczego, w tym szkód powstałych w wyniku reaktywacji starych zrobów, oraz zobowiązań, o których mowa w art. 8c ust. 2;
- 4) świadczeń, o których mowa w art. 11a ust. 1 i art. 11aa ust. 1;
- 5) roszczeń pracowniczych, w tym z tytułu rent wyrównawczych, o których mowa w art. 14;
- 6) studium wykonalności projektu instalacji do produkcji paliw gazowych i płynnych z węgla kamiennego,
- 7) monitoringu procesów związanych z funkcjonowaniem górnictwa węgla kamiennego oraz innych czynności zleconych przez ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi dotyczących restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego.”.

**Art. 2.** 1. Maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań i realizację działań, wynikających z niniejszej ustawy wynosi w roku:

- 1) 2025 – 143 mln zł;
- 2) 2026 – 1 717 mln zł;
- 3) 2027 – 1 224 mln zł;
- 4) 2028 – 1 124 mln zł;
- 5) 2029 – 1 469 mln zł;
- 6) 2030 – 724 mln zł;
- 7) 2031 – 592 mln zł;
- 8) 2032 – 427 mln zł;
- 9) 2033 – 340 mln zł;
- 10) 2034 – 87 mln zł.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi monitoruje wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, oraz wdraża mechanizm korygujący, o którym mowa w ust. 3.

3. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków określonego w ust. 1 oraz w przypadku gdy część planowanych wydatków, o których mowa w ust. 1, przypadająca proporcjonalnie na okres od początku roku kalendarzowego do końca danego kwartału została przekroczona:

- 1) po pierwszym kwartale – co najmniej o 20 %,
- 2) po dwóch kwartałach – co najmniej o 15 %,
- 3) po trzech kwartałach – co najmniej o 10 %

– minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi stosuje mechanizm korygujący polegający na obniżeniu kosztów wykonywania zadań i realizacji działań, o których mowa w ust. 1.

4. W przypadku gdy wielkość wydatków w poszczególnych miesiącach jest zgodna z maksymalnym limitem wydatków z budżetu państwa, o którym mowa w ust. 1, przepisu ust. 3 nie stosuje się.

**Art. 3.** Ustawa wchodzi w życie z dniem ...

Za zgodność pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym  
Arkadiusz Żurawel  
Dyrektor Departamentu Prawnego w Ministerstwie Przemysłu  
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/